

Klasifikacija istraživanja

Treće predavanje

SADRŽAJ

- Osnovna i primenjena istraživanja
- Kvantitativna i kvalitativna
- Eksperimentalna i neeksperimentalna istraživanja

Vrste istraživanja

Postoje različite podele (prema različitim kriterijumima)

Osnovna i primenjena istraživanja:

Osnovna istraživanja

- Bave se uglavnom teorijskim problemima
- Vrše se uglavnom u laboratoriji (strogo kontrolisani uslovi)
- Primenjivost dobijenih rezultata ograničena

Primenjena istraživanja

- Bave se rešavanjem praktičnih problema (primenjivost u praksi)
- Vrše se uglavnom u tzv. “prirodnom ambijentu”

Vrste istraživanja

Prema načinu prikupljanja podataka istraživanja možemo da podelimo na **kvantitativna i kvalitativna istraživanja:**

Kvantitativna istraživanja:

Prikupljanje brojčanih podataka, u cilju objašnjenja, istraživanja veza između varijabli, uspostavljanja uzročno posledičnih veza između posmatranih pojava.

Kvalitativna istraživanja:

Zasnovana na nebrojčanim (opisnim podacima), dobijenim u prirodnom okruženju (posmatrane pojave) ekstenzivnim posmatranjem ili intervjuisanjem, razgovorom, čiji je primarni zadatak da objasni značenje ili interpretira posmatranu pojavu.

Vrste istraživanja

Kvantitativna istraživanja

Zasnovna na paradigmi (obrascu) postavljenoj u prirodnim naukama (...stvarnost je relativno stabilna, uniformna, merljiva, i vođena racionalnim zakonima koje omogućavaju da se izvode uopštavanja (generalizacije).

Vrste istraživanja

Kvantitativna istraživanja

- Jasno postavljena pitanja (definisani problemi).
- Racionalno izvedene hipoteze.
- Potpuno razvijene istraživačke procedure.
- Kontrola spoljnih faktora koji bi mogli neželjeno uticati na posmatranu pojavu.
- Dovoljno veliki uzorak.
- Obrada podataka zasnovanih na primeni statističkih procedura.

Vrste istraživanja

Kvalitativna istraživanja

- Svet nije uniforman i ne može se objasniti zakonima koji “regulišu” pojave.
- objašnjenje određenih pojava, odnosno stvarnosti je zavisno od situacije.
- Hipoteza se ne postavlja pre prikupljanja podataka, niti su procedure jasno artikulisane pre nego što se sprovede prikupljanje podataka.
- Analiza i interpretacija (tumačenje) je opisna (u cilju kategorizacije i identifikacije trenda i osobina).
- Retko se upotrebljavaju statističke procedure.

Vrste istraživanja

Eksperimentalna i neeksperimentalna istraživanja

- Eksperimentalna istraživanja
- Uzročno-komparativna istraživanja
- Deskriptivna (opisna) istraživanja
- Korelaciona istraživanja
- Istorijska istraživanja

Vrste istraživanja

Eksperimentalna istraživanja:

Osmišljena da odgovore na pitanje “Šta ako...” Pri sistematskom uticaju na jednu ili više varijabli i posmatranjem odgovarajućih posledica na drugim varijablama.

Ari, Jakobs i Razavi (2000):

... U svojoj najjednostavnijoj formi svako eksperimentalno istraživanje ima tri osnovne karakteristike:

1. Nezavisna varijabla na koju se kontrolisano utiče.
2. Kontrola ostalih relevantnih varijabli.
3. Posmatranje efekta izazvanog uticajem nezavisne varijable.

Vrste istraživanja

Uzročno-komparativna istraživanja:

Slična eksperimentalnim ali se ne utiče na nezavisnu varijablu

Nezavisna varijabla: atribut ili osobina koju subjekt već poseduje (pol, etnička pripadnost, oboljenje, porodična istorija...).

Poređenje grupa prema osobini (nezavisna varijabla) i da li ta osobina izazova razlike nekih drugih osobina (zavisne varijable).

Primer: Istraživanje uticaja pušenja na rak pluća...

Vrste istraživanja

Uzročno-komparativna istraživanja:

Kako istraživač nema kontrolu nad nezavisnom varijablom, naziva se i “ex post facto” istraživanje.

Primenjuju se da bi se identifikovale razlike između grupa i uspostavile veze između varijabli, ali se **NE OBJAŠNJAVA UZROK.**

Vrste istraživanja

Deskriptivna istraživanja:

Imaju za cilj da prikupljajući podatke o određenoj grupi objekata ili pojava, sistematski i činjenično opiše i definiše određene specifične osobine istraživanih objekata ili pojava.

Neeksperimentalno u osnovi, nastoji da odogovori ili opiše postojeće stanje (“šta jeste”).

Vrste istraživanja

Deskriptivna istraživanja:

U nekim elementima slično kvalitativnim istraživanjima ali se razlikuje od kvalitativnog istraživanja:

- Uređenije i bolje definisana struktura
- Varijable od interesa se unapred određuju
- Veći broj subjekata (obično se biraju slučajnim odabirom)
- Manji je uticaj istraživača na ispitivane objekte ili pojave

Vrste istraživanja

Korelaciona istraživanja:

Srodno deskriptivnim i uzročno-komparativnim istraživanjima:

Slična su deskriptivnim istraživanjima po tome što opisuju trenutno postojeće fenomene.

Slična su uzročno-komparativnim istraživanjima jer ispituju veze između dve ili više varijabli.

Vrste istraživanja

Korelaciona istraživanja:

Gaj i Airasian (2002):

Svrha korelacionih istraživanja je da ustanove da li i u kojoj meri postoji veza između dve ili više varijabli ili da koristeći njihovu povezanost u cilju predviđanja.

Vrste istraživanja

Korelaciona istraživanja:

Za razliku od eksperimentalnih istraživanja, kako nema uticaja (kontrole) nezavisne varijable, ne objašnjava **UZROK**.

Iako slična uzročno-komparativnim istraživanjima, podaci (za dve ili više varijabli) prikupljaju se unutar samo **JEDNE GRUPE**.

Vrste istraživanja

Istorijska istraživanja:

Postoje podele prema stavu da li ovu vrstu istraživanja smatrati naučnim ili ne (*Best i Kan 2003*).

Teško je svrstati istorijska istraživanja u ma koju kategoriju (osim činjenice da je neeksperimentalno).

Vrste istraživanja

Istorijska istraživanja:

Većina istorijskih istraživanja se mogu smatrati kvalitativnim ili deskriptivnim, iako se posmatrane veze i postavljene hipoteze mogu ispitati dobro planiranim i dobro izvedenim istraživanjima.

Vrste istraživanja

Istorijska istraživanja:

Istraživači nastoje da zabeleže i razumeju događaje iz prošlosti da bi bolje razumeli sadašnjost i mogli da predvide događaje u budućnosti

IZVORI

Primarni (dokumenti ili zabeleške direktnih učesnika ili svedoka događaja).

Sekundarni (dokumenti i zabeleške iz “druge ruke”).

Vrste istraživanja

Istorijska istraživanja

Mogu biti:

Deskriptivna ili narativna: istraživač “prepričava” šta se desilo

Analitička: istraživač nastoji da objasni kako i zašto se nešto desilo (*Tomas i Nelson 2001*).

Literatura: Baumgartner T, Hensley L. Conducting and Reading Research in Health and Human Performance (4th Edition), Boston, McGraw Hill